

Den Haag

Datum

8 maart 2022

**BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE
VRAGEN****Onderwerp**

Antwoord van het college op de vragen van raadslid mevrouw Klokkenburg-Reedeker, luidend: 'Vertrouwen begint bij de overheid'

Ons kenmerk

BSD/10277996
RIS311452

Het raadslid mevrouw Klokkenburg heeft op 31 januari 2022 een brief met daarin negen vragen aan de voorzitter van de gemeenteraad gericht. Overeenkomstig artikel 30 van het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, beantwoordt het college deze vragen als volgt.

Het afgelopen jaar is het vertrouwen in de overheid tot een dieptepunt gedaald: in november 2021 vertrouwde nog maar 29% de landelijke overheid¹. Er ligt voor de lokale overheid een belangrijke taak om het gedaalde vertrouwen te herstellen. Een eerste stap hiertoe kan zijn dat de relatie tussen overheid en burgers 'gedejuridificeerd' wordt: minder procederen, maar meer gezamenlijk zoeken naar een oplossing, bijvoorbeeld via mediation.

1. *Is het college het met de ChristenUnie/SGP eens dat het vertrouwen in de (lokale) overheid sterk is gedaald en dat er een verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente om dit vertrouwen te herstellen?*

Ja

2. *Kan het college aangeven hoe vaak er in de afgelopen vijf jaar een juridische procedure is gestart vanuit de gemeente tegen bewoners, organisaties of ondernemers? En hoe vaak is er vanuit bewoners, organisaties of ondernemers een juridische procedure tegen de gemeente gestart?*

Een exact aantal zaken kunnen wij niet vaststellen. In slechts enkele gevallen nemen wij zelf het initiatief, veelal met zakelijke partijen rond het niet-nakomen van een bouwplicht, bij ontruiming of onteigeningen waarbij het niet lukt minnelijk tot overeenstemming te komen.

Verder verwijzen wij naar de jaarcijfers voor bezwaar, beroep en hoger beroep alsmede de aantallen civiele procedures zoals de gemeente die in de periode 2017 – 2021 heeft gevoerd en die in de programmarekening worden opgenomen. De cijfers van 2021 zijn nog niet vastgesteld maar worden opgenomen in de concept-programmarekening 2021.

Bezwaar- en beroepschriften	2021	2020	2019	2018	2017
A. Ingediende bezwaarschriften	74.821	73.418	76.005	77.089	68.329
B. Afgehandelde bezwaarschriften	67.801	65.027	72.650	70.934	64.511
C. Herzien na bezwaar (% van C)	17.305 (25,5%)	12.828 (17,4%)	11.610 (16%)	25.385 (36%)	22.872 (35%)
D. Beroepszaken	1291	1047	1472	1554	1254
E. Gegrond in beroep (% van E)	82 (6,3%)	111(10,6%))	259 (17,6%)	188 (12%)	183 (14,6%))
F. Hogere beroepszaken	124	128	348	430	291
G. Gegrond in hoger beroep (% van G)	12 (9,7%)	31 (24,2%)	136 (39%)*	162 (38%)	35 (12%)

*Bulksbelastingzaken/parkeerboetes hebben invloed op dit percentage. Netto bezien ligt het percentage lager.

Civiele procedures	2021	2020	2019	2018	2017
Aantal civiele procedures	449	98	364	414	464
Verloren zaken	2 = 0,4%	5 = 5,1%	2 = 0,5%	7 = 1,7%	6 = 1,2%
Schikkingen	3	2	0	1	7

3. Kan het college aangeven hoe vaak er in de afgelopen vijf jaar gebruikgemaakt is van een mediator om een geschil op te lossen tussen de gemeente en bewoners, organisaties of ondernemers?

Het is niet mogelijk om aan te geven hoe vaak een mediator is ingezet om geschillen tussen gemeente en bewoners, organisaties of ondernemers op te lossen omdat deze cijfers niet worden bijgehouden. Wel wordt zowel door gemeentelijke juristen als andere medewerkers die geschillen en klachten proberen op te lossen gebruik gemaakt van mediationstechnieken.

Door met name het toeslagendrama is duidelijk geworden dat er een verschil is tussen rechtmatig en rechtvaardig handelen door de overheid. Voor dat verschil moet meer oog komen. Dit betekent dat we meer moeten uitgaan van vertrouwen en de goede trouw van burgers. Twee weken geleden heeft de burgemeester van Amsterdam een notitie naar de gemeenteraad gestuurd getiteld 'Vertrouwen begint bij de overheid'² waarin zij een aanzet daartoe doet voor de gemeente Amsterdam.

4. *Is het college bekend met de notitie 'Vertrouwen begint bij de overheid' van de Amsterdamse burgemeester? Kan het college een reactie geven op de inhoud van de notitie?*

Het college is met de notitie bekend. Zie ook het antwoord op vraag 5

De burgemeester van Amsterdam doet in haar notitie een aantal voorstellen om de relatie tussen overheid en burgers te verbeteren, onder andere door het verbeteren van de juridische dienstverlening. Ze gaat hierbij uit van de volgende uitgangspunten: 1. Elke inwoner moet ervan uit kunnen gaan eerlijk, gelijk en onbevooroordeeld behandeld te worden. 2. Openheid en dienstbaarheid zijn rechten van burgers, de gemeente moet daarom altijd uit kunnen leggen waarom er bepaalde regels zijn. 3. Het is van belang dat burgers altijd open toegang hebben tot het recht en dat de gemeente rechtsmiddelen pas inzet als al het andere, bijvoorbeeld mediation en gesprekken, heeft gefaald.

5. *Onderschrijft het college deze uitgangspunten met betrekking tot de juridische dienstverlening?*

Het college onderschrijft deze uitgangspunten.

6. *Is het college bereid om, net als in Amsterdam, een rechtstatelijke toets te ontwikkelen waarbij niet alleen wordt gekeken of nieuwe maatregelen en beleid rechtmatig zijn, maar ook of de te treffen maatregelen rechtvaardig, billijk, noodzakelijk, doenlijk en begrijpelijk zijn?*

Zo'n toets heeft de gemeente Den Haag al. Deze is opgenomen in de Aanwijzingen voor de regelgeving Den Haag 2015 (RIS284262), waarin voorgeschreven is dat nieuwe regelgeving onder meer wordt getoetst op nut, noodzaak, proportionaliteit, lastendruk, leesbaarheid en handhaving. Naleving hiervan wordt getoetst in het kader van de juridische voorvisie op college- en raadsstukken.

7. *Is het college bereid om te kijken hoe de bezwaarprocedures binnen de gemeente Den Haag vereenvoudigd, versneld en minder juridisch gemaakt kunnen worden?*

Het college heeft in december 2020 het Aanwijzingsbesluit Afhandelen bezwaarschriften aangepast waardoor het voor meer categorieën bezwaarschriften mogelijk is om deze ambtelijk af te doen in plaats van met inschakeling van de Adviescommissie Bezwaarschriften. Hierdoor kan sinds begin 2021 sneller (telefonisch) contact worden gezocht met bezwaarmaker en gezocht worden naar een eenvoudiger afdoening van bezwaar.

De leden van de Adviescommissie bezwaarschriften zijn in 2019 benoemd. Belangrijk benoemingscriterium bij het aanstellen van bestaande en nieuwe leden is de ervaring met de inzet van mediation geweest.

Recentelijk heeft de burgemeester nog met de voorzitter en leden van de Adviescommissie bezwaarschriften gesproken om gezamenlijk op te trekken bij verdere optimalisaties van de behandeling van bezwaarschriften.

De Amsterdamse burgemeester gaat na afloop van het raamcontract met de huisadvocaat verschillende juridische dienstverleners contracteren. Een belangrijke reden hiervoor is dat ze een rem wil zetten op het te makkelijk, extern inwinnen van juridische advies- en advocaatdiensten en de interne capaciteit en kwaliteit wil versterken.

8. *Is het college eveneens bereid om de kennis en vaardigheden van de gemeentelijke juristen verder te versterken, zodat de gemeente minder afhankelijk is van externe juridische advies- en advocaatdiensten? Ziet het college daartoe mogelijkheden, nu de raamovereenkomst met Pels Rijcken ten einde loopt?*

Voor 2022 is een stevig opleidingsplan opgesteld waarbij de nadruk ligt op zowel verdiepen en verbreden van kennis als het vergroten van vaardigheden. Daarnaast wordt het aantal interne gemeenteadvocaten uitgebreid om meer interne capaciteit te kunnen inzetten op een breder scala aan rechtsgebieden. Daarmee wordt de interne kennis vergroot en gaat nuttige ervaring en kennisopbouw niet verloren. Momenteel zijn er 5 gemeenteadvocaten. Dat aantal wordt uitgebreid naar ca. 8 advocaten. Daarmee lopen we meer in de pas in vergelijking met de G4 gemeenten (Amsterdam 10, Utrecht 3, Rotterdam 14)

Naast de voorstellen om de juridische dienstverlening dienstbaarder te maken, doet de Amsterdamse burgemeester ook een aantal voorstellen om de komende jaren te 'dejuridiseren' en juridische procedures waar mogelijk te vervangen door andere omgangsvormen tussen overheid en inwoners, geënt op grotere gelijkwaardigheid, vertrouwen en respect.

9. *Is het college bereid om, als eerste stap in een proces van herstel van vertrouwen, de Gemeentelijke Ombudsman de opdracht te geven om een analyse te maken van de tekortkomingen van de juridische functie in relatie tot de andere onderdelen van het gemeentelijk apparaat?*

Niet op dit moment. In het kader de bundeling van de juridische functie in 2018 en de recente centrale positionering in de gemeentelijke organisatie in 2021 is de juridische functie van Den Haag onlangs volledig herijkt en heringericht. De juristen van de gemeente zijn nu centraal bij een organisatieonderdeel ondergebracht. Daarbij is in het bijzonder aandacht geschonken aan het inbouwen van voldoende checks & balances om de juridische kwaliteit (inhoudelijk maar ook qua aanvaardbaarheid) van gemeentelijke besluiten te waarborgen. Via de periodieke verslagen van onder meer de Adviescommissie bezwaarschriften en de gemeentelijke Ombudsman en de rapportages over klachtenafhandeling binnen de gemeente kunnen wij bij geconstateerde tekortkomingen in de uitvoering snel en adequaat optreden en processen waar nodig aanpassen.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,
Ilma Merx Jan van Zanen

(1,2) Zie bijlage